

Årsberetning 2023

2023 er gået og bringer endnu engang anledning til en årsberetning om årets aktiviteter i Organisationen Danske Arkiver.

Bestyrelsen har i det forgangne år haft et godt og velfungerende samarbejde. Generalforsamlingen i 2023 blev afholdt den 28. marts 2022 i forbindelse med årsmødet i Roskilde. Ved generalforsamlingen udtrådte Søren Bitsch Christensen, mens Charlotte Voss og Tina Knudsen Jensen blev genvalgt, og der var nyvalg til bestyrelsen for tidligere suppleant Jesper Thomassen. Som suppleanter valgtes Mikkel Stage Hansen, Greve Lokalarkiv samt Anne-Kristine Sindvald Larsen, Assens Stadsarkiv.

Ved første bestyrelsesmøde efter generalforsamlingen, konstituerede bestyrelsen sig som følger:

Caspar Christiansen, Frederiksberg Stadsarkiv (Formand)

Charlotte Voss, Gladsaxe Byarkiv (Næstformand)

Tina Knudsen Jensen, Randers Stadsarkiv (Kasserer)

Peter Damgaard, Tårnby Kommunes Stads- og lokalarkiv.

Jesper Thomassen, Aalborg Stadsarkiv

Suppleanter: Mikkel Stage Hansen, Greve Lokalarkiv og Anne-Kristine Sindvald Larsen, Assens Stadsarkiv.

Bestyrelsens samarbejdsopgaver

2023 har været et år, hvor vi i bestyrelsen fortsat oplever at være en vigtig samarbejdspartner i forhold til Rigsarkivet, SLA og KL. I forhold til samarbejdet med Rigsarkivet, KL og SLA, blev der afholdt møde for § 7 arkiverne den 21. september 2023 i KL-huset i København. Mødets indhold var planlagt af K-udvalgets medlemmer, som består af repræsentanter fra Rigsarkivet, KL, SLA og ODA. Emnerne for mødet var:

- Datatilsynets undersøgelse af § 7-arkiverne og Rigsarkivet v/Birgit Kleis, Datatilsynet.
- Bevarings- og kassationsregler for kommunale forskningsdata.
- DUBU: status for pilotaflevering v/Christian Larsen

- Aula: kort status v/Kirsten Villadsen Kristmar, vicedirektør, Rigsarkivet
- Archiving by Design v/Mette Hall-Andersen, enhedschef, Rigsarkivet
- Status for arbejdet med revision af bek. 128 om arkiveringsversion v/Hans Henrik Halvbjørn, enhedschef, Rigsarkivet

Samarbejdet med Rigsarkivet, KL og SLA er et arbejde, som måske ikke fremstår så synligt udadtil i organisationen, men er af stor betydning for vores fremtidige ståsted i det arkivpolitiske arbejde. I forbindelse med samarbejdet med Rigsarkivet blev der i slutningen af 2019 under K-udvalget nedsat en arbejdsgruppe om opdatering af vejledningsmaterialet til BK-bestemmelserne v/RA. I denne arbejdsgruppe er § 7 arkiverne repræsenteret med tre ODA medlemmer, nemlig Mie Rise Jönsson fra Aalborg Stadsarkiv, Ernst Helmer Hansen fra Københavns Stadsarkiv og Anders Helle Hansen fra Kolding Stadsarkiv.

I forbindelse med samarbejdet med K-udvalget blev der i sommeren 2020 nedsat en arbejdsgruppe, med det formål at undersøge hvorvidt der er bevaringsværdige data i skolesystemet AULA, og hvorvidt systemet bør indstilles til bevaring. Gruppen har gennemført interviews med 11 kommuner om deres brug og lagringsanvendelse af AULA. Der har været afholdt mange møder siden arbejdet begyndte, og der arbejdes stadig på at kunne levere en rapport til Rigsarkivets ledelse. Arbejdet er samtidigt præget af hvor vanskeligt det er at få nogle egentlige overslag på, hvad en arkivering af systemet ville koste fra Kombit. Arbejdsgruppen er nu ved at afslutte sin indstilling til en bevaringsmodel af Aula til Rigsarkivets ledelse og efterfølgende K-udvalget. Der vil også blive en høring af § 7 arkiverne. I arbejdsgruppen er der repræsentanter fra Rigsarkivet, KL, Kombit og ODA. Vi bliver i denne sammenhæng repræsenteret af Mie Rise Jönsson fra Aalborg Stadsarkiv og Charlotte Voss fra Gladsaxe Byarkiv og endvidere er Rasmus Falk fra Aalborg Stadsarkiv indtrådt i arbejdsgruppen.

Bestyrelsen er fortsat i dialog med SLA om større grad af samarbejde og for at drøfte muligheden for en sammenlægning af de to organisationer. Som en del af samarbejdet med SLA har ODA fået en plads i det bevillingsudvalg, som fordeler midlerne blandt ansøgerne til Velux-fonden. Bevillingerne har til formål at skabe aktiviteter for personer over 65 år. Baggrunden for, at ODA fik en plads i udvalget er, at ODAs arkiver også kan søge fondsmidler, hvis de har projekter som aktiverer frivillige over 65 år. Der har fra begyndelsen af 2021 været afholdt flere møder i udvalget, og der blev bevilliget mange penge til de forskellige projekter i løbet af 2022 – 2023.

Privatarkivudvalget

ODA er repræsenteret i Privatarkivudvalget, hvor særligt et emne har fyldt meget i 2023:

1. Klimadebatprojektet. Arbejdsgruppen for Klimadetabprojektet har nu leveret et projektoplæg, som blev godkendt på sidste møde, hvor det også blev vedtaget at nedsætte en styregruppe for projektet, så privatarkivudvalget herefter blot løbende orienteres. ODA's formand er medlem af styregruppen. Dermed er arbejdet med at finde finansiering til projektet, og kontakt til fonde for efterfølgende at gennemføre projektet gået i gang. Projektet er et samarbejde mellem Rigsarkivet, SLA, ODA, Det Kongelige Bibliotek, Nationalmuseet og øvrige klimaorienterede

museer. Formålet er at indsamle data på lokalt, regionalt og nationalt plan for at dokumentere den omfattende klimadebat, som fylder meget i det offentlige forum.

Derudover er et igangværende projekt om ikke offentlige arkivers mulighed for at indsamle digitale persondata blev fulgt. Projektet omfatter indsamling af Fagbevægelsens Hovedorganisations esdh-system i et samarbejde mellem Arbejderbevægelsens Arkiv, som ikke har hjemmel til at indsamle den type materiale (GDPR), og Rigsarkivet.

ODA-kulturarv

RETRO-projektet omhandler som tidligere digitalisering og maskinlæsning af kommunalbestyrelsesprotokoller. I 2021 blev projektet tilført lidt over halvanden million kroner i støtte fra fonde og Aarhus Universitet, ligesom Aarhus Stadsarkiv bidrager med egenfinansiering. ODA yder et årligt tilskud på 60.000 kr. frem til og med 2024.

Retroprojektet er i sin slutfase og afsluttes i juni 2024. Der er nu lukket for tilmeldinger til projektet, og fokus er på afslutning, resultater og fremtidig anvendelse. Det er målet med projektet dels at digitalisere og transskribere det centrale sogneråds- og byrådsmateriale fra de deltagende arkiver. Dels at udvikle danske modeller til Transkribus og dermed også lave materiale, der f.eks. kan anvendes i danske sprogmodeller i generativ AI mv. Hjemmesiden retrodigitalisering.dk med vejledninger vil fortsat køre, indtil vi får et Transkribus Site op at køre. Transkribus Site er en søgehjemmeside, hvor der kan søges på tværs af materialet. Det er aftalt med Dansk Center for Byhistorie, at centret påtager sig ansvar for at betale for løsningen i en årrække. Der er i årets løb indgået flere samarbejdsaftaler med Aarhus Universitet, og samlet set leverer vi mindst tre danske modeller til genkendelse af håndskrift ca. 1700-1920.

I 2023 har ODA på initiativ fra Ballerup Stadsarkiv igangsat en magasinundersøgelse, mhp at få en aktuel indsigt i ODA-arkivernes magasinforhold, suppleret med en række lavpraktiske råd. Derudover har ODA i samarbejde med de to arkiver der testede indtastning i 'De anbragtes Danmarks-kort' søgt at hjælpe de enkelte arkivers indtastninger ved at få udarbejdet en vejledning.

Efter årsmødet i 2019 er der i ODA etableret to nye samarbejdsgrupper, som arbejder med specifikke projekter. Den ene samarbejdsgruppe arbejder med bevarings- og kassationsvurdering af arkivalier fra Erhvervshavne. Den anden samarbejdsgruppe undersøger emnet: Brok og klager i arkivsamlingerne. ODA støtter disse initiativer ved at betale for forplejningen til møderne i samarbejdsgrupperne.

Årsmøde

Det er en tradition, at der afholdes årsmøde i ODA. I 2023 blev årsmødet afholdt den 27. til 28. marts i Roskilde. Bestyrelsen havde som året før valgt at afholde årsmøde og generalforsamling i forlængelse af hinanden.

Årsmødet blev indledt med Gudrun Gormsens præsentation af projektet og bogen 'Dansk Landbrug 1945-2020' om udviklingen i landbruget. Herefter hørte vi en præsentation af ASTA – Københavns Stadsarkivs nye arkivregistreringssystem baseret på det norske ASTA. Efter frokost fortalte Asbjørn Thomsen og Mai-Brit Lauritsen om projektet 'De Anbragtes Danmarkskort', hvor alle ODA-arkiver blev opfordret til at deltage i projektet, således at kortet bliver så omfattende som muligt. Privatarkivudvalgets tværinstitutionelle klimaprojekt blev præsenteret af Bente Jensen, Aalborg Stadsarkiv og Jette Holmstrøm Kjellberg, Rigsarkivet. Her fik vi en gennemgang af projekt hidtil, og den videre vej frem imod en forhåbentlig fondsfinansiering af en projektlederstilling.

Afslutningen af mandagens program bød på en udflugt til Viby, hvor Roskilde Arkiverne vist deres samarbejde med KulturCosmos i Viby frem, og bød på en rundtur og en kop kaffe.

Den 28. marts 2023 blev der afholdt generalforsamling i ODA. Efterfølgende var følgende emner på programmet:

- Persondataforordning og opsamling på Datatilsynets tilbagemeldinger
- Nyt fra medlemmerne, med fokus på nye tendenser i indretning af læsesal og publikums-møde, med to gode eksempler fra Ebeltoft Byhistorisk Arkiv og Nakskov Lokalhistorisk Arkiv/Lolland Stadsarkiv
- Status på retrodigitaliseringsprojektet ved Århus Stadsarkiv

Netværk

I ODA har vi to meget aktive netværk. E-arkivnetværket hvor arkivarer, som arbejder med digital bevarelse og arkiveringsversion mødes nogle gange om året. Her blev de aktuelle udfordringer med lovgivning, systemer og systemleverandører diskuteret. Netværkskoordinator rollen går på skift for et år ad gangen. Det sidste år har rollen været varetaget af Casper Thomsen Juhl fra Aalborg Stadsarkiv.

ODA har endnu en aktivt netværk, nemlig formidlingsnetværket. Her har der i løbet af det sidste år været afholdt flere spændende møder. Det egentlige arbejde i formidlingsnetværket vil blive fremlagt af netværkskoordinator Anette Månsson fra Køge Arkiverne.

Formidlingsnetværket har i forlængelse af sidste års årsmøde taget de første skridt på vejen til en kulturpolitik for ODA.

Repræsentation:

Privatarkivudvalget v. Statens Arkiver: Anne-Kristine Sindvald Larsen, Assens Stadsarkiv. Anne er på barsel. Så opgaven er blevet varetaget af Charlotte Voss.

Udvalget for Private Digitale Arkivalier under Privatarkivudvalget: Vakant,

Landsforeningen til bevarelse af Foto og Film: Signe Trolle, København Stadsarkiv,
Museumstjenesten: Lis Thaulov, Silkeborg Arkiv
Nordisk Center for Kulturformidling: Bente Jensen, Aalborg Stadsarkiv
Journalen: Jacob Krause, Kolding Stadsarkiv.
K-udvalget v. Rigsarkivet: Caspar Christiansen, Mikkel Stage Hansen, Peter Damgaard og Mads
Neuhard
VISTA forhandlingerne: Peter Damgaard, Tårnby Stads- og Lokalarkiv.

Medlemmer:

ODA har pt 56 medlemmer.

Bestyrelsen vil gerne takke de medlemmer som lægger kræfter og ressourcer i det fælles arbejde i ODA. Der bliver ydet en stor indsats i netværkene, e-arkiveringsnetværket, formidlingsnetværket og indsatser på skolesamarbejdet. Vi er i bestyrelsen meget taknemmelige for den indsats der ydes og de tiltag der laves.

Tak til alle medlemmer i Organisationen Danske Arkiver for endnu et godt år.